
НЕОЧІКУВАНА СИТУАЦІЯ? ІСПИТ ВИТРИМАНО!
(досвід роботи Наукової бібліотеки НУК ім. адм. Макарова
в умовах пандемії COVID-19)

Тетяна Мігунова

Національний університет кораблебудування
ім. адмірала Макарова
Наукова бібліотека

Анотація: в статті розглядається новий алгоритм роботи книгозбірні в умовах карантину, організація діяльності в наданні онлайн послуг користувачам, нові підходи в системі підвищення професійної компетентності.

Ключові слова: бібліотека, заклад вищої освіти, COVID-19, дистанційна робота.

Розвиток сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, зростання кількості інформації дедалі більше визначають сутність XXI століття як інформаційної ери.

Однак у 2020-2021 рр. у звичайний ритм життя людей планети Земля внесла свої корективи пандемія COVID-19. Не оминула вона і бібліотеки – злагоджене життя книгозбірень вимушено змінилося, у їх стінах запанувала тиша. Незвична ситуація вимагала швидкого реагування на неї, пошуку нових, нетрадиційних методів та форм діяльності. Досвід роботи в умовах карантинних обмежень висвітлювали згодом фахівці різних систем та відомств. Є такі напрацювання і у колективу Наукової бібліотеки (НБ) НУК ім. адм. Макарова.

НБ НУК ім. адм. Макарова в 2020 році відсвяткувала своє 100-річчя. Сьогодні НБ – це надійне джерело знань, потужний інформаційно-ресурсний центр університету. Її діяльність функціонально орієнтована на забезпечення навчально-виховного та науково-дослідного процесів. Вона є основним джерелом інформації для здобувачів освіти та професорсько-викладацького складу. Фонд НБ багатогалузевий, його загальна кількість складає близько 800 тисяч примірників. Слід зазначити, що бібліотека має унікальний за змістом фонд із суднобудування та судноплавства. Майже 3 тисячі примірників нараховує колекція рідкісних книг. Особливу цінність становлять видання XVII – поч. XIX ст.

Загальна кількість обслуговуваних користувачів всіма структурними підрозділами (6 абонементів та 6 читальних залів, у тому числі електронний

читальний зал) становить 30 тисяч (єдиного – біля 9 тисяч). Книговидача складає біля 500 тисяч, а відвідувань – близько 300 тисяч.

У доробку електронних ресурсів НБ: сайт (<http://lib.nuos.edu.ua/>), інституційний репозитарій (<http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/>), кількість представлених документів понад 2,5 тисяч.

Електронна бібліотека (понад 18 тис. примірників), ЕК (понад 130 тис. записів), 23 власних БД за напрямками діяльності університету, вебліографічні покажчики, закладки, віртуальні виставки тощо.

Бібліотека має сторінку у соціальних мережах та сервісах:

- Facebook: [//www.facebook.com/libnuk](http://www.facebook.com/libnuk);
- YouTube – <https://www.youtube.com>.

Детальніше про діяльність НБ – за посиланням: <http://lib.nuos.edu.ua/>.

У перші дні «тиші» колективу НБ довелося адаптуватися до нових незвичних змін у діяльності і зробити все, аби книгозбірня залишилася часткою життя університетської спільноти, а це означало, що потрібно було переформувати роботу книгозбірні.

Першим кроком в умовах невизначеності було забезпечення відповідних санітарно-гігієнічних умов роботи у приміщенні бібліотеки, розроблення плану дій в умовах карантинних обмежень, який передбачав застосування інтерактивних форм спілкування: Skype, Viber, ZOOM, налагодження дистанційної роботи, сфокусуватися на зовнішній, переважно електронній комунікації.

Другий крок – розроблення власного алгоритму роботи з користувачами, аби вони відчували, що бібліотека і в таких умовах завжди поруч: дистанційне обслуговування користувачів, переведення запланованих заходів в режим онлайн, впровадження нових форм та форматів роботи з користувачами.

Третій крок – чіткий перерозподіл обов'язків співробітників НБ, організація роботи за графіком та особистим планом, системи контролю за виконанням задач та звітності.

Слід зазначити, що інформаційні технології забезпечили колективу НБ можливість для роботи, розвитку і креативу під час карантину. На головній сторінці сайту бібліотеки (<http://lib.nuos.edu.ua/>) було створено нову рубрику «Дистанційні послуги бібліотеки», цю інформацію було поширено через соцмережі, зроблено розсилки е-поштою. Таким чином користувачі бібліотеки були проінформовані про можливість віддаленого доступу до ресурсів НБ. Співробітники бібліотеки зосередили свою увагу на роботі з е-ресурсами, наданні послуги ЕДД, а також консультуванні, визначенні індексу УДК, виконанні довідок в онлайн-режимі. Активно поповнювався та редагувався архів наукових матеріалів інституційного репозитарію (<http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/>).

Але потрібно було налагоджувати роботу безпосередньо з користувачами. Як казав Генрі Форд: «Я цього хочу. Значить це буде», тож колектив НБ спромігся це зробити, завдяки сервісу ZOOM. Саме він відкрив нові можливості у спілкуванні з віртуальним користувачем, навчанні без кордонів та обмежень для усіх бажаючих.

Для студентів-першокурсників завдяки цьому відновили проведення лекцій з «Основ інформаційної культури та академічної доброчесності», **студентам-старшокурсникам та дипломникам** підготували курс лекцій «Основи академічного письма», в ході яких ознайомили їх із загальними принципами академічного письма, запобігання академічному плагіату, розповіли про співпрацю університету з компанією «Антиплагіат», яка надає доступ до сервісу «Unicheck» для перевірки наукових робіт на унікальність. Згодом на сайті НБ у розділі «Студенту» була представлена презентація «Академічна доброчесність: курс для здобувачів вищої освіти».

Для науковців університету систематично надсилалася інформація про вебінари, теми яких висвітлювали роботу з наукометричними БД, здійснювались наукометричні та бібліометричні аналізи публікаційної активності вчених університету, редагування їх профілів в Google Академії.

Активізувалася робота з **проведення пізнавальних онлайн заходів**, серед яких: віртуальна подорож «Пам'ять через століття: замки та фортеці України», година історії «Адмірал, особистість, людина» (до 245-ї річниці від дня народження адмірала О.С. Грейга), музична слайд-замальовка «Збережемо природу для нащадків», відео-огляди: «Творчість Лесі Українки», «Журналіст – не просто професія...», презентація книги Рея Бредбері «451 градус за Фаренгейтом» та багато інших.

Одним із позитивних моментів роботи в умовах карантину було те, що з'явилась додаткова можливість для здобуття нових знань, самоосвіти, навчання на курсах онлайн. Бібліотечні працівники брали активну участь у онлайн-конференціях, семінарах УБА та заходах, що були організовані секцією ЗВО УБА, Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Державною науково-технічною бібліотекою, НБ Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, а також прослухали 16 вебінарів. Після багатьох заходів з підвищення професійної компетентності було отримано сертифікати.

Карантинні обмеження не стали перепорою і у питанні обміну досвідом з колегами щодо нагальних питань розвитку бібліотеки. НБ, як обласним методичним центром бібліотек закладів вищої освіти (ЗВО) м. Миколаєва, було організовано та проведено **науково-практичний семінар «Еволюція сучасної бібліотеки: від класичної до цифрової»** у форматі онлайн. Захід проходив на платформі Zoom. У роботі семінару взяли участь 35 учасників – керівники та

провідні фахівці бібліотек ЗВО м. Миколаєва. До обговорення нагальних питань бібліотечної практики долучились і колеги з Обласної універсальної наукової бібліотеки (ОУНБ), Науково-педагогічної бібліотеки, викладачі Відокремленого підрозділу «Миколаївської філії КНУКіМ». Представлені доповіді та виступи висвітлювали практичний досвід роботи з актуальних питань функціонування бібліотек: трансформації форм і методів роботи в умовах карантинних обмежень; формування культури академічної доброчесності; інформаційного забезпечення науки і освіти в умовах пандемії COVID-19; проведення наукометричних досліджень як перспективного напрямку діяльності бібліотек ЗВО тощо. Відбувся обмін думками щодо розуміння майбутнього бібліотек та потреб користувачів у читанні. Цікавий досвід роботи щодо створення електронного ресурсу web-library «Аркасівська спадщина» та інформаційного посередництва бібліотеки у розвитку засад академічної доброчесності висвітлили працівники ОУНБ.

Американський підприємець і винахідник Стів Джобс якось сказав: «Єдиний спосіб виконувати роботу добре – це любити свою роботу». В НБ університету працюють люди, які обрали свою професію за покликанням. В умовах карантинних обмежень вони довели це ще раз, а разом з тим і здатність швидко реагувати на будь-який виклик сьогодення. Незважаючи на вимушену самоізоляцію, колектив НБ залишився зі своїми користувачами, продовжуючи інформаційну, довідково-бібліографічну та просвітницьку діяльність в режимі онлайн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Здановська В. Бібліотекарі на карантині /В. Здановська // Бібліотечна планета. – 2020. – № 2. – С. 30–33.
2. Колеснікова Т. Бібліотека закладів вищої освіти в умовах невизначеності: особливості організації віддаленої роботи персоналу / Т. Колеснікова // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. – 2020. – № 6. – С. 40–51.

EMERGENCY CIRCUMSTANCES? THE TEST PASSED SUCCESSFULLY!

(Best practices of the Scientific Library of the Admiral Makarov National University of Shipbuilding during the COVID-19 pandemic)

Tetiana Migunova

Admiral Makarov National University of Shipbuilding
Scientific Library

Abstract: *This article presents new patterns of library work during the quarantine period of the coronavirus pandemic, the activity management for providing online library service, new approaches in the system of professional skill development.*

Key words: *library, academic institution, COVID-19, remote work.*